

56 המצות אשר לפני ה' לקח חלת מצה אחת, וחלת לחם שמן אחת,
 57 ורקיק אחד. בשלמא חלות' שנזכרו בפסוק, הינן אותן חלות מצה
 58 כמו בתורה. וכן 'רקיק', הינו אותו רקיק כבתורה. אך 'חלת לחם
 59 שֶׁמֶן' מאי נִינהוּ, לאו – וכי אין הכוונה לרְבוּכָה שהיתה מרובה
 60 בשמן, ואם כך, מצאנו בכתוב זה שבמילואים הביאו שלשה מינים.
 61 מקשה הגמרא: מתקיף לה רב אינאי, מנין שחלת לחם שמן היא
 62 רבוכה, אימא אנתא דמשקה – שמה הכוונה לעוגה של שמן קרוש
 63 עגולה כמין לחם. מתרצת הגמרא: אלא הלימוד לרבוכה הוא
 64 בדרוש רב נתנן בר רב חסדא משמיה דרבי מכלא, אמר הכתוב
 65 לגבי מנחת חביתין שמביא כהן גדול בכל יום (ויקרא יג-יד), 'זה קרבן
 66 אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אתו (א-את אהרן), עשירת
 67 האפה סלת וגו' מרבכת תביאנהו, וכי מה למדנו הכתוב לפניו של
 68 אהרן לדורות, ביום המשחו – מהפסוק העוסק במנחת חביתין של
 69 כהן גדול. אלא, מקיש הכתוב חינוכו של כהן הדיוט, שהוא יום
 70 הכנסו לעבודה, להמשחו – למנחת חביתין שמקריב הכהן הגדול
 71 בכל יום. מה המשחו – כשם שבכל מנחת חביתין מביא רבוכה, אף
 72 חינוכו של כהן הדיוט הוא ברבוכה. ומכאן שהביאו הכהנים
 73 שהתחנכו במילואים רבוכה, והיא אותה חלת שמן המוזכרת בכתוב
 74 בקרבנות המילואים.
 75 הגמרא דנה במנחת חינוך כהן גדול: אמר רב חסדא, כהן גדול
 76 המתקרב לעבודה, ומתחיל בה, צריך שתי עשרונות האיפה, אחת
 77 להמשחו – למנחת חביתין שמביא כהן גדול בכל יום, ששיעורה
 78 עשרון, ואחת לחינוכו, להתחלת עבודתו. מר בר רב אשי אמר,
 79 שלש עשרונות. מבארת הגמרא: ולא פליגי – ואינם חולקים, הא –
 80 רב חסדא דיבר באופן דכבר עבד לפני כן עבודה כשהוא כהן
 81 הדיוט, ולכן מביא רק שתי מנחות, אחת לחינוכו ככהן גדול ואחת
 82 מנחת חביתין. והא – ומר בר רב אשי שאמר שלש, דיבר באופן דלא
 83 עבד עבודה כשהוא כהן הדיוט, וכעת הוא מתחנך גם לעבודת כהן
 84 הדיוט, ולכן מביא מנחה נוספת לחינוכו ככהן הדיוט.
 85 שנינו במשנה: נזירות היתה כהן אהרן שתי ידות כמצה שבתורה,
 86 כלומר, שני מינים מתוך שלשת המינים של חלות המצה של תורה.
 87 הגמרא מביאה מקור לשיעור עשרה קבין שבמשנה: תנו רבנן,
 88 הכתוב אומר בלחמי תודה (שם יג) שיש להקריבם על זבח תודה
 89 שלמין. ופסוק זה מיותר, שכבר נאמר (שם יג-יד) 'הקריב על זבח
 90 התודה חלות מצות וגו', אלא לרבות שלמי נזיר, שאף בו נאמר
 91 שיש להביא מצות, והפסוק שבלחמי תודה מלמדנו לעשרת קבין
 92 רישלמיות – שכיון שכל מין ממיני המצות שבתורה שיעורו חמשה
 93 קבין, והמצות שבשלמי נזיר באות חלות ורקיקין בלבד, נמצאו
 94 בחלות נזיר עשרה קבין. ועוד יש לרבות מפסוק זה לרביעית שמן
 95 שיש לתת בשלמי הנזיר, שהיא בחלות התודה היה רביעית הלוג
 96 שמן לחלות ורקיקין יחד, ורביעית לרבוכה. ומכיון שבשלמי נזיר לא
 97 היתה רבוכה, היה דין החלות ברביעית שמן.
 98 מבררת הברייתא: יבול נרבה מפסוק זה, לכל מה שאמור בענין של
 99 לחמי תודה, שאף הנזיר יביא גם רבוכה. תלמוד לומר בלחמי נזיר
 100 (במדבר ו טו), 'יסל מצות'. מבררת הגמרא: מאי תלמודא. משיבה
 101 הגמרא: אמר רב פפא, פסוק זה מלמד שיש להביא בשלמי נזיר רק
 102 דבר שנאמר בו 'מצות' בלחמי תודה, והם חלות ורקיקים, לאפוקי
 103 (להוציא) רבוכה דלא נאמר בו מצות לגבי לחמי תודה, ואין
 104 להביאם בשלמי נזיר.
 105 הגמרא מביאה מקור אחר לכך שנזיר אינו מביא רבוכה: דבי רבי
 106 ישמעאל תנא, נאמר בלחמי נזיר (שם), 'יסל מצות סלת חלת בלולת
 107 בשמן ורקיקין מצות משחים בשמן'. דורשת הברייתא, 'מצות, כלל
 108 – לשון זו כוללת את כל המינים, חלות ורקיקין' פירט – כאן פירט
 109 הכתוב את המינים. ואחת מהמדות שהתורה נדרשת בהם היא,
 110 שכלל ואחריו פרט, אין בכלל אלא מה שבפרט, חלות ורקיקין
 111 אין (אין) כן, הרי הם בתוך הכלל והנזיר מביאם, מדי אחרינא – דבר
 112 אחר, כגון רבוכה, לא.

1 משיבה הגמרא: אמר רב יצחק בר אבדימי, 'תהינה' כתיב בשני
 2 יודין, ומייד אחת שהיא מיותרת למדים שיש ללמוד משתי הלחם
 3 את השיעור המרובה שהוא עשרון לכל לחם, ולא נלמד מהם רק שני
 4 עשרונים לכל הלחמים יחד. מקשה הגמרא: אמנם ייתור הייד' מלמד
 5 שמדובר בכמות של עשרה, אך עדיין מנין שהכוונה לעשרה
 6 עשרונים, אימא עשרה קפיו – שמה הכוונה לעשרה חצאי קבין.
 7 מתרצת הגמרא: אמר רבא, בעשרונות דבר הכתוב, כמו שכתוב
 8 (ויקרא כג יז) 'שתי שני עשרונים', ולכן גם העשרה שלומדים
 9 מ'תהינה' הם עשרה עשרונים.
 10 הגמרא ממשכה לבאר את הברייתא. שנינו בברייתא: למדנו עשרה
 11 עשרונים ללחמי התודה שהם חמין, עשרה עשרונים למצה, מנין.
 12 תלמוד לומר (שם יג-יד) 'הקריב על זבח התודה חלות מצות וגו' על
 13 חלת לחם חמין. ומשמע, כנגד שיעור הקמח המובא לחלות החמין,
 14 הבא קמח למצה.
 15 מקשה הגמרא: וכי דבר תלמוד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש – הרי
 16 את שיעור לחמי החמין למדנו בהיקש של 'תביאו' משתי הלחם,
 17 וכיצד אפשר ללמוד מהם חלות מצה בהיקש של 'על חלות לחם
 18 חמין', והרי למדנו במסכת זבחים (טו), שדבר הנלמד בהיקש אינו
 19 מלמד בהיקש בקדשים. מתרצת הגמרא: שיעור לחמי תודה אינו
 20 נלמד רק מההיקש לבדו, אלא היינו ודבר אחר הוא – נלמד גם
 21 היינו, כלומר מגוף פרשת לחמי תודה, וגם מדבר אחר, כלומר משתי
 22 הלחם. שמפרשת לחמי תודה למדים שצריך להביא עשר חלות, ורק
 23 זאת ששיעור כל חלה עשרון למדים משתי הלחם, ומשני הלימודים
 24 יחד למדנו עשרה עשרונים לכל החלות, וכל היינו ודבר אחר לא
 25 הוי היקש, ואפשר ללמוד ממנו לדבר אחר גם בקדשים, ולכן אף
 26 כאן אפשר ללמוד מלחמי חמין לחלות מצה ששיעורם עשרה
 27 עשרונים.
 28 מקשה הגמרא: הניחא (מוכן הדבר) למאן דאמר שהינו ודבר
 29 אחר לא הוי היקש, אלא למאן דאמר שהוי היקש, מאי איכא
 30 למימר – כיצד ניישב זאת, מזהינן נלמד עשרה עשרונים בלחמי
 31 המצה. מתרצת הגמרא: הלימוד של עשרון ללחמי חמין שלמדה
 32 הברייתא מתיבת 'תביאו' שנאמרה בשתי הלחם, אינו היקש לשתי
 33 הלחם, אלא רבויא היא – כיון שלגבי שתי הלחם תיבת 'תביאו'
 34 מיותרת, באה תיבה זו לרבות לחמי תודה לדינים שבפסוק זה,
 35 ובפסוק זה הלא נאמר שיש להביא עשרון לכל חלה, נמצא שדין
 36 עשרון לחלה נכתב בלחמי תודה עצמם ולא רק מהיקש. ואם כן
 37 לחמי החמין הנלמדים מ'תביאו' אינם דבר הלמד בהיקש, ואפשר
 38 ללמוד מהם ללחמי המצה.
 39 משנה
 40 אף בקרבנות המילואים שהקריבו בחנוכת המשכן, הביאו חלות
 41 למנחה. וכן נזיר כשסיים את נזירותו, מביא חלות למנחה. המשנה
 42 מבארת את עניינם: לחמי קרבנות המילואים של חנוכת המשכן, הוי
 43 כהן של שלשה מינים כמצה שבתורה, והיינו חלות, ורקיקין,
 44 ורביכה. נזירות – החלות שמביא הנזיר בטהרתו, היתה כהן אהרן שתי
 45 ידות – שני חלקים כמצה של תודה, שהיו בה חלות ורקיקין,
 46 כמפורש בכתוב (במדבר ו טו), 'ואין בה רבוכה. נמצא ששיעורם של
 47 חלות הנזיר עשרה קבין רישלמיות, שהרי חלות המצה של תודה
 48 שיעורן חמשה עשר קבין, וחלות הנזיר הינן שני חלקים מתוך שלשה
 49 מהם. שיהן במדה מדברית ששה עשרונות האיפה ועודין (ועוד
 50 תוספת שנוספה עליהן), שהרי חלות המצה בתודה היו עשרה
 51 עשרונים, ושני חלקים מהם הם ששה עשרונים ושני שליש העשרון.
 52 נמרא
 53 מבררת הגמרא: מנא תני מילי – מהיכן למדנו שבמילואים הביאו
 54 שלש מיני חלות מצה. משיבה הגמרא: אמר רב חסדא אמר רב
 55 קמא בר גוריא, דאמר קרא בפרשת המילואים (ויקרא ח טו), 'ומסל

משנה

שחיטת התודה היא המקדשת את לחמי התודה. המשנה מבארת דיני קידוש הלחם בשחיטת הובת: השוחט את התודה לפנים – בעורה, ולחמה – לחמי התודה היו הוץ לחומה, לא קדש הלחם. שחטה עד שלא קרמו פניה של עיסת לחמי התודה בתנור, ואפילו קרמו בזמן – כל ארבעים חלות, הוץ מאחד מהן, לא קדש הלחם, שצריך להיות קרוי 'לחם' בעת קידושו, שהיא השחיטה, וקודם קרימת פנים אינו לחם אלא עיסה.

גמרא

מבררת הגמרא: מאי הוץ לחומה שהלחם לא קדש אם היה בו בשעת שחיטה. משיבה הגמרא: רבי יוחנן אמר, הוץ לחומת בית פאני – חוץ לחומת ירושלים. וריש לקיש אמר, הוץ לחומת העזרה. מבארת הגמרא את טעמיהם: ריש לקיש אמר הוץ לחומת העזרה, משום שבעיניו – צריך שיתקיים הפסוק (ויקרא י א') על זבח תודת שלמינו, ועל משמעו בפסוק, שלחמי התודה יהיו בעורה בסמוך למקום הובתיה. ורבי יוחנן אמר דווקא הוץ לחומת בית פאני אין הלחם קדוש, אבל הוץ לעזרה בתוך החומה קדוש הלחם. ולא בעיניו על פסוק – אין דורשים ש'על' משמעותו בסמוך, ולכן די בכך שיהיה הלחם בתוך החומה.

מקשה הגמרא: והא אפילונו פה תרא זמנא – והרי נחלקו בזה רבי יוחנן וריש לקיש פעם אחת. תתן (פסחים טו), השוחט את הפסח על החמץ – ויש ברשותו חמץ. עובר בלא תעשה, ככתוב (שמות לו ב) 'לא תשחט על חמץ דם זכחי'. רבי יהודה אומר, אף השוחט את התמיד של בין הערבים בערב פסח על החמץ, עובר בלאו. ואמר ריש לקיש, לעולם אינו חייב עד שיהא או לשוחט את הפסח או להזיק את דמו או לאחד מבני חבורה המנויים על הפסח, חמץ עמו בעזרה, שהרי נאמר 'על חמץ, ועל משמעותו סמוך. ורבי יוחנן אמר, אף על פי שאין חמץ עמו בעזרה, אלא ברשותו, עובר, לפי ש'על' אין משמעותו סמוך. ומדוע הוצרכו להשמיענו בשני מקומות את מחלוקתם אם 'על' משמעותו סמוך.

מתרצת הגמרא: צריכא – הוצרכו להשמיענו את שתי המחלוקות. משום דאי איתמר בהיהא – אם נאמר שהמחלוקתם רק בשוחט על החמץ, הייתי אמור שרק בהיהא קא אמר רבי יוחנן שלא צריך שהחמץ יהיה עמו בעורה. משום דכל היכא דאיתיה – שבכל מקום שנמצא החמץ, באיפורה קאי – הוא עומד באיסורו, שאסור לאכלו ולהנות ממנו, ולכן אסור לשחוט את הפסח על חמץ הנמצא בכל מקום שהוא. אבל לענין מקדש [הקדשת] לחם של לחמי תודה, שאינו מתקדש אלא בשחיטת הובת, אימא – [שמא תאמר] מורי ליה לריש לקיש, דאי איתיה – שאם הלחם ישנו בפנים, קדוש, אכרא – אך מחוץ לעזרה לא קדוש. ואי איתמר בהא – ואם היו נחלקים רק בענין לחמי תודה, בהא קאמר ריש לקיש שצריך שיהא הלחם בעזרה, לפי שהשחיטה מקדשתו, אבל בהך – בשוחט על חמץ, שהחמץ באיסורו בכל מקום, אימא מורה ליה לרבי יוחנן שאסור לשחוט את הפסח כשיש חמץ בכל מקום. מסיקה הגמרא: אכן צריכא.

תניא פותיה דרבי יוחנן – שנינו ברייתא כרבי יוחנן, השוחט את התודה לפנים, ולחמה הוץ לחומת בית פאני, לא קדש הלחם. שנינו במשנה: שחטה עד שלא קרמו פניה של חלות התודה בתנור, לא קדש הלחם. מבררת הגמרא: מנא הני מילי – מדיכן למדנו זאת. משיבה הגמרא: דתנו רבנן, כתוב בתורה לגבי לחמי תודה, (ויקרא י א') על חלת לחם חמץ וקריב קרבנו, על זבח תודת שלמינו. מה שכתוב 'חלות לחם', מלמד שאין לחם קדוש אלא אם כן קרמו פניה בתנור, שקודם לכן אין העיסה קרויה חלה. ומה שכתוב 'קריב קרבנו על זבח', ויקרבונו הם לחמי התודה, מלמד שאין לחם קדוש אלא בשחיטת הובת. ומה שכתוב 'זבח תודת' משמע שהזבחה היא לשם תודה, מלמד שאם שחטנו שלא לשמן לא קדש הלחם. הגמרא מבארת מהו שיעור הקרימה: תנו רבנן, יוצאין ידי חובת

אכילת מצה בפסח, במצה נא – שלא נגמרה אפייתה, ובמצה העשויה באלפים – האפוייה בקדירה. מבררת הגמרא: מאי מצה נא – באיזו מצה נא הכשירה הברייתא. משיבה הגמרא: אמר רבי יהודה אמר שמואל, כל שנאפתה קצת עד שפורקה [ששורה] ואין הוסיף של בצק נמשכין הימנה. אמר רבא, וכן לענין לחמי תודה, שאם נאפו בשיעור זה כשרים ללחמי תודה. מקשה הגמרא: פשיטא ששיעורם שוה, שהרי הךא – במצה בפסח לחם כתיב, שנאמר (דברים א טו) 'לחם עני', וכן הךא, בלחמי תודה, לחם כתיב, שנאמר (ויקרא י א') על חלת לחם חמץ, ומדוע הוצרך רבא להשמיענו שדינים שוה. מתרצת הגמרא: מהו דתימא – שמא תאמר, הרי בלחמי תודה (שם) י', ו'הקריב מפניו אחד' אמר רחמנא, ללמד שלא יפול פרום, וקא – וחלה זו שלא נאפתה כל ערכה, במאן דפריקא דמא – נחשבת כאילו היא חתוכה כבר, לפי שהיא מתפוררת מאליה כשמתלטלים אותה, קמשמע לן רבא שכל זמן שלא התפוררה כשירה ללחמי תודה.

במשנה לעיל (עו) התבאר שקרבן תודה בא עם ארבעים חלות. הגמרא דנה בני שהביא שמונים: איתמר, תודה ששחטה על שמונים חלות, במקום ארבעים כדינה, חוקיה אמר, קדשו ארבעים מתוך השמונים. ורבי יוחנן אמר לא קדשו ארבעים מתוך שמונים, כלומר אף חלה אינה קדושה.

הגמרא מבארת את מחלוקת האמוראים בכמה אופנים: אמר רבי ירמיה, הכל [חזקיה ורבי יוחנן] מודים, היכא דאמר הבעלים במפורש לקדשו – שיתקדשו רק ארבעים מתוך שמונים, שקדשו ארבעים, ומה שהביא שמונים, הביא לאחריות, והתכוין שאם יאבדו ארבעים יהיו השאר לחמי תודה. וכן אם התנה במפורש, אל יקדשו אפילו ארבעים אלא אם כן יקדשו שמונים, הכל מודים שלא קדשו כלל, משום שאי אפשר להביא יותר מארבעים לחמי תודה. כי פלגי – ומחלוקתם היא בפסחה – שלא פירש כוונתו, מר – חזקיה כבר, באמת כוונתו להקדיש רק ארבעים, ולכן קדושים ארבעים מתוכם, ומה שהביא שמונים לאחריות קא מיבוי, שחשש שיאבדו חלקם, ורצה שהנוספים ישלימו את האבודים. ומר – ורבי יוחנן כבר, לקרבן גדול של שמונים חלות קא מיבוי, ולכן אף אחת מהם לא קדשה, ולא יצא ידי גדרו.

במשנתנו התבאר שהשחיטה מקדשת את החלות. וקידוש זה נעשה על ידי הסכין, וכפי שמצינו שכלי שרת מקדשים. על פי זה מבאר אביו את מחלוקת חזקיה ורבי יוחנן בדרך אחרת: אבוי אמר, חזקיה ורבי יוחנן מודים שכוונתו היא לקרבן גדול, (דכולי עלמא [לאחריות] קא מיבוי, ובבלי) [ובבלי] שרת מקדשין את הראוי להם שלא מדעת הבעלים, קא מיפליגי חזקיה ורבי יוחנן. מר – חזקיה כבר, בלי שרת מקדשין את הראוי להם שלא מדעת הבעלים, והרי הראוי להם הם רק ארבעים חלות, ולכן אף אם הבעלים כיוונו לשמונים חלות ולפי כוונתם לא קדשו החלות, מכל מקום התקדשו ארבעים חלות על ידי הסכין ששוחט בו את הובת. ומר – רבי יוחנן כבר, בלי שרת אין מקדשין שלא מדעת הבעלים, והיות והבעלים התכוונו להביא שמונים, לא קדשו החלות כלל.

רב פפא מבאר את מחלוקתם בדרך אחרת: רב פפא אמר, דכולי עלמא בלי שרת שיש להם תור, מקדשין שלא מדעת הבעלים את הראוי להם. והכא – וכאן, לגבי שמונים לחמי תודה, כסבין שהיא כלי שרת קא מיפליגי. מר – חזקיה כבר, סבין מקדשין בכלי שרת אף שלא מדעת בעלים, ולכן אף שהבעלים התכוונו לשמונים, הסכין קידשה ארבעים חלות הראויים לה. [ומר – רבי יוחנן כבר, סבין, סבין בינו דלות ליה [שאין לו] תוד, אינה מקדשית בכלי שרת, אלא רק מדעת בעלים, והיות והבעלים התכוונו להביא שמונים, אין החלות קדושות].

ואיכא דאמרי – יש שאמרו את דברי רב פפא בלשון אחרת, רב פפא אמר, דכולי עלמא בלי שרת שיש להם תור, אין מקדשין אלא מדעת הבעלים. והכא כסבין של כלי שרת קא מיפליגי, מר – חזקיה כבר, סבין אלימא – כוחה חזק יותר מבלי שרת, שהרי מצינו בה

ביאורים למסכת סוטה דף לז עמוד א מתוך "ש"ס לובלין - מכוון המאור"

בתורה, שפּכּר נאמר בספר יהושע, שהיו למטה עם הארון, הא כיצד
 - איך יתישבו שני המקראות זה עם זה, אלא צריך לפרש שזקני פהונה
 ולויה היו למטה, והשאר שמבני לוי, היו למעלה. רבי יאשיה אומר
 לישב הפטוקים באופן אחר, שכל בן לוי הראוי לעשרת במשכן לשאת
 את הארון, דהיינו מכן שלשים שנה ועד בן חמשים, היה למטה, והשאר
 למעלה. רבי אומר, אלו ואלו - כל ישראל והלויים, למטה הן עומדים
 בין ההרים, חצים מול הר גריזים וחצים מול הר עיבל, והלויים ביניהם, ולא
 עלו כלל להרים, אלא שהפכו פניהם כלפי הר גריזים, ופתחו בכרכה,
 ולאחר מכן, הפכו פניהם כלפי הר עיבל, ופתחו בקללה. שואלת
 הגמרא לרבי, אם כן מאי על? - איך יתפרש לפי רבי מה שנאמר בתורה
 על? הר גריזים ועל? הר עיבל, שמשמע שהיו צריכים לעמוד על ההרים
 ממש. מתרצת הגמרא, שרבי המילה על? מתפרשת בקמוף - ליד.
 ומביאה הגמרא מקום נוסף שמצאנו שרבי מפרש כך את תיבת על?
 בדתניא, "ינתת על המערכת של לחם הפנים, לזונה זכה", רבי אומר,
 על? פירושו בקמוף - שהלזונה לא היתה על מערכת הלחם ממש, אלא
 על השלחן בסמוך ללחם. ומפרש רבי את דבריו, אנה אומר ש"על"
 פירושו בקמוף, או שמא אינו אלא על? ממש, אי אפשר לומר כן, שהרי
 קשהוא אומר ונסבות על הארון את הפרוכת? הו אומר על כרחך
 ש"על" הכוונה בקמוף, שהרי הפרוכת לא היתה ממש סיבוכ על הארון,
 אלא מחיצה המבדלת כנגדו.
 שנינו במשנה, הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בכרכה, ברוך
 האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה, ואלו ואלו עונין אמן. הפכו פניהם
 כלפי הר עיבל ופתחו בקללה, ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה, ואלו
 ואלו עונין אמן בו'. תנו רבנן, ברוך בקלל, ברוך בפרט - כל הברכות
 שנאמרו בהר גריזים, נאמרו גם באופן שכולל את כולם, וגם בפרט כל
 אחת ואחת, כשאמרו 'ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת, נכללו
 בזה כל הברכות, שהרי כולם קיום דברי התורה הם, ואמרו גם כן בפרטות
 כל אחת ואחת, 'ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה, הרי פרט, וכן
 כולם. וכן כל הארורים ארוך בקלל ארוך בפרט - נכללו כולם באמנם
 'ארור אשר לא יקים את דברי התורה, ונאמרו גם כן בפרט, כל ארור
 וארור בפני בפני עצמו. וכל המצוות שבתורה נאמר עליהם שטעונים
 ארבעה דברים, ואלו הן, לקמוד, וללמד, ולשמוע, ולעשות, הרי

שבטו של בנימין, וירד לים תחילה, שנאמר, ושם בנימין צעיר הודם,
 אל תקרי 'הודם' אלא 'רד'ים, והיו שרי יהודה רזנמים אותם באבנים,
 מפני שרצו הם לירד תחלה, שנאמר בהמשך הפסוק 'שרי יהודה
 רזנמים', לפיכך שירד בנימין תחלה, זכה שבטו של בנימין הצדיק,
 ונעשה אושפזיון - בעל מלון לגבורה - לשכינה, שבית קודש הקדשים,
 שבו שורה השכינה, בנוי בחלקו, שנאמר על בנימין, 'זבין בתפיו שכן
 הקב'ה'.
 אמר לו רבי יהודה, לא כך היה המעשה, אלא כך היה, שבו זה אומר
 אין אני יורד תחילה לים, וזה אומר אין אני יורד תחילה לים, קפין
 נחשון בן עמינדב נשיא שבט יהודה, וירד לים תחילה, שנאמר
 "ככבויי בקחש אפרים ובמראה בית ישראל - שיראו לסמוך על ה'
 יתברך, וכחשו באמונתם בו, ויהודה עוד רד עם אל" - אבל יהודה ירד
 לים, על ידי שבתו בו יתברך. ועליו - על נחשון, מפרש בפנייה
 בכתובים, בספר תהילים, "הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש,
 טבעתי ביון - טיט) מצולה ואין מצולה באתי במעמקי מים ושכולת -
 שטף חזוק שטפתי וגו', אל תשמפני שכולת מים, ואל תכלעני מצולה
 וגו'", שבקש מהקב"ה שלא יטבע ביים. והו קידוש השם שהיה אצל
 יהודה, שמשבטו ירדו תחלה לים.
 באותה שעה, היה משה מאריך בתפלה, אמר לו הקדוש ברוך הוא,
 ירדתי בני ישראל טובעים בים, ואתה מאריך בתפלה לפני, ואין זו
 שעה ראיה לך, אמר לפניו, רבוננו של עולם, ומה גודי לעשות,
 אמר לו "דבר אל בני ישראל ויקעו, ואתה הרם את מקדך ונטה את
 רך על הים, ובקעהו וגו'". לפיכך שירד שבט יהודה תחילה לים, זכה
 יהודה לעשות ממשלה בישראל - למכות בית דוד, שנאמר, היתה
 יהודה לקנישו - שקדשו הקב"ה לשבט יהודה, להיות ישראל תחת
 ממשלותיו של יהודה, מה פעם היתה יהודה לקדשו וישראל
 ממשלותיו, משום דהים ראה וינחם? שהים ראה שקדשו שם שמים,
 לירד תחלה לים, מחמת כן נס ונבקע מפניהם, ולא הטביעם.
 הגמרא חוזרת לענין הברכות והקללות בהר גריזים ור עיבל, תניא, רבי
 אליעזר בן יעקב אומר, אי אפשר לומר שכל בני לוי היו למטה עם
 הארון, בין ההרים, כפי שנאמר בספר יהושע, מפני שפכר נאמר בתורה
 שהיו למעלה על ההר, ששבט לוי הוא מבין אלו שנצטוו לעמוד על הר
 גריזים, ואי אפשר לומר שהיו כולם למעלה על ההר, כפי שנאמר

המשך ביאור למסכת מנחות ליום חמישי עמ' ב

לשמה - שלא כיון בשעת השחיטה לשם תודה אלא לשם זבח אחר,
 וכן איל המילואים ששחיטתו מקדשת את סל המצות, וכן שני
 כבשי עצרת ששחיטתן מקדשת את שתי הלחם, ששחיטתן שלא
 לשמן, לא קדש תלכם התלוי בשחיטתם, שבלחמי תודה נאמר ויקרא
 (א) על זבח תודת שלמיו, מלמד, שאם שחטה שלא לשמה לא קדש
 הלחם. ואיל המילואים וכבשי עצרת למדים מתורה.

גמרא

הגמרא מבארת שמשנתנו רבי מאיר: מתניתין מני - מי הוא התנא
 השונה את משנתנו, רבי מאיר. דתניא, זה הכלל, כל שפיסולו של
 הקרבן אירע קודם שחיטה, לא קדש תלכם. אירע פיסולו אחר
 שחיטה, קדש תלכם. מבארת הברייתא: כיצד מתקיים הכלל
 האמור, שחטה וחשב לאוכלה חוץ לזמנה, וכן אם חשב לאוכלה
 חוץ למקומה, קדש תלכם. שחטה ונמצאת טריפה, שפטולה אירע
 קודם שחיטה, לא קדש תלכם.

דאף על גב דלית ליה תוך, מיכדשה - מקדשת את לחמי התודה,
 ולכן גם בענין לקדש את הראוי לה שלא מדעת הבעלים כוחה חזק
 יותר, ומקדשת גם שלא מדעת הבעלים, ולכן קדשו ארבעים מתוך
 שמונים שהביא. ופר - רבי יוחנן סבר, ספין, לא אלימא ליה - אינה
 חזקה יותר מכללי שרת, ואינה מקדשת שלא מדעת הבעלים.

משנה

המשנה מבארת דניין התלויים בשחיטת התודה כדי שתקדש את
 הלחם: שחטה לתודה על דעת לאכול ממנה חוץ לזמנה - מחו,
 שהוא פיגול והקרבן פסול והאוכל ממנו חייב כרת, וכן אם שחטה
 לאוכלה חוץ למקומה - חוץ לחומת ירושלים, שנפסל הקרבן
 והאוכל ממנו עובר בלאו, קדש תלכם. כיון שנפסל הקרבן בקודש,
 ואם עלה על המזבח לא ירד, ולכן נתקדש הלחם בשחיטה. שחטה
 ונמצאת טריפה, לא קדש תלכם, שהרי נפסלה קודם שחיטה, ואם
 עלתה למזבח תרד. שחטה ונמצאת בעלת מום, רבי אליעזר אומר
 קדש תלכם. וחקמים אומרים, לא קדש תלכם. שחטה שלא